ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่สูง เฉพาะพื้นที่อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน : นายนพพร ต้อนรับ

รัฐศาสตรมหาบัณฑิต : สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ : รองศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เกี่ยวกึงแก้ว ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ประชิด ณ บางช้าง กรรมการ
อาจารย์ ดร.ธนัน อนุมานราชธน กรรมการ

บทคัดย่อ

โครงการพัฒนาที่สูงเฉพาะพื้นที่ (IPAD) อำเภอแม่แจ่ม เป็นโครงการพัฒนาที่สูงโครงการหนึ่งที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อลดปัญหาการปลูกฝิ่นและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น เพียงแต่รูปแบบของโครงการมีข้อแตกต่างจากโครงการพัฒนาที่สูงทั่ว ๆ ไปในบางประการคือ เน้นดำเนินการในเขตพื้นที่เฉพาะและให้หน่วยงานปกติของรัฐคือ จังหวัดและอำเภอ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานทั้งหมด ดังนั้น ในการดำเนินงานทุกขั้นตอนนั้นผลสำเร็จของงานจึงขึ้นอยู่กับตัวข้าราชการซึ่งอยู่ในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเป็นสำคัญ

จากสภาพข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้นจะเห็นได้ว่าในการดำเนินกิจกรรมของโครงการล้วนมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตโครงการทั้งสิ้น แต่เนื่องจากโครงการกำหนดให้ข้าราชการมีบทบาทสำคัญมากกว่าประชาชน จึงทำให้ประชาชนผู้เป็นเป้าหมายของความสำเร็จของโครงการไม่มีโอกาสได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ของโครงการเท่าที่ควร ดังนั้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาถึงโอกาสของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการของประชาชนภายใต้สมมุติฐานที่ว่า การไม่ประสบความสำเร็จในโครงการฯ เท่าที่ควร

นั้นสืบเนื่องมาจากประชาชนในเขตพื้นที่โครงการมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมหรือโครงการย่อยที่บรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีน้อย ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าในการดำเนินงานโครงการพัฒนาที่สูงเฉพาะพื้นที่อำเภอแม่แจ่มนั้น บทบาทสำคัญอยู่ที่ข้าราชการผู้ปฏิบัติงานและกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมากกว่าประชาชนที่เป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบต่อการดำเนินงานโครงการโดยตรง และยังเป็นเป้าหมายของผลสำเร็จของโครงการ ในส่วนของการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งเป็นแผนที่กำหนดกิจกรรมและงบประมาณในแต่ละปีนั้น การสนองตอบของโครงการต่อกิจกรรมหรือโครงการย่อยที่ประชาชนเป็นผู้เสนอให้พิจารณานั้นมักไม่ได้รับความสนใจจากโครงการเท่าที่ควร นอกจากนั้นก็ยังไม่มีกิจกรรมใดที่จะมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการมากยิ่งขึ้นแต่ประการใด ดังนั้น รูปแบบการดำเนินงานของโครงการจึงมุ่งให้ประชาชนอยู่ในฐานะผู้รับปฏิบัติเพียงอย่างเดียว จึงมีผลให้ประชาชนมีทัศนคติต่อโครงการค่อนข้างไปในเชิงลบอย่างมาก ทำให้ความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือการให้ความร่วมมือกับทางโครงการน้อยลง จนทำให้การดำเนินงานโครงการไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อันเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

Independent Study : People's Participation in Implementation of the Integrated Pocket Area Development Project in Mae-Cheam District, Chiang Mai Province.

Author : Mr.Nopporn Thonrub

M.A. (Political Science) : Politics and Government

Examining Committee : Assoc.Prof. Somsak Kaewkingkeo Chairman
Assoc.Prof. Prachid Na Bangchang Member
Lecturer Dr.Tanun Anumanrajadhon Member

Abstract

The Integrated Pocket Area Development Project (IPAD) in Mae-Cheam District is one of several highland development projects which receive financial support from foreign countries. The broad objective is to reduce opium cultivation and to improve the quality of life of people living in the project area. The IPAD differs from other highland development projects in that it targets a specific operational area and is implemented by the existing government bureaucracy at provincial and district level. The success of the program at all levels is dependent upon the individual civil servants who assume the responsibility for its implementation.

It is evident from the circumstances thus far that project implementation affects impacts heavily on the lives of those living

in the target area. Yet, the people have no opportunity to participate in the implementation.

This research examines the opportunity for public participation in the implementation and operation of the IPAD in Mae-cheam district. It is hypothesized that the project failed to meet its objectives due to the lack of target population participation in project activities and program formulating in the annual planning.

The study found that various implementing officials, along with the Tumbon Chief, and Village Chief, dominated the implementation process. This left no role for the people who felt the direct effects of IPAD and were the target of the program's objectives Additionally, the activities proposed by the people were not incorporated into the agenda and budget for the annual implementation plan. These proposals were received with general lack of interest by the implementing officials.

Moreover, there were no steps taken to increase and to encourage public participation in program implementation. In fact, every aspect of the program placed the target population exclusively in the role of "receiver". This caused the target population to have a "negative attitude" towards the program. Their enthusiasm for participation and their level of cooperation with the program's objectives diminished steadily.

The final result was that IPAD achieved limited results in improving the people's quality of life and reducing opium cultivation.